

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto
Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Pvm/Datum/Date
9.7.2025

Dnro/Dnr/DNo
3848/00.00.04/2025

Oikeusministeriö

kirjaamo.om@gov.fi

Viite Oikeusministeriön lausuntopyyntö VN/24182/2023

Lausunto oikeusministeriön arviomuistiosta Eläinsuojelurikosten rangaistukset ja eläintenpitokielto

Julkinen lausuntopyyntö

Oikeusministeriö on julkaissut lausuntopalvelussa julkisen lausuntopyynnön arviomuistiosta, joka koskee eläinsuojelurikosten rangaistuksia ja eläintenpitokieltoa. Ruokavirasto esittää kunnioittavasti arviomuistiosta lausuntonaan seuraavaa.

Lausunto

Ruokavirasto pitää arviomuistiota hyvin laadittuna ja varsin kattavana. Siinä on kuitenkin joitakin kohtia, joihin Ruokavirasto katsoo aiheelliseksi ottaa vielä kantaa.

Arviomuistion sivulla 40 kiinnitetään huomiota eläinsuojelurikosten kriminalisoinnin ennalta ehkäisevään vaikutukseen, joka riippuu merkittävästi myös kiinnijäämisriskistä ja rankaisemisen todennäköisyydestä. Arviomuistion mukaan näihin voidaan pyrkiä vaikuttamaan esimerkiksi eläinten hyvinvointisäädösten noudattamisen valvontaa tehostamalla. Ruokavirasto katsoo, että näiltä osin tulisi myös pitää mielessä, että tällä hetkellä mahdollisesti suurimpana esteenä kriminalisoinnin ennalta ehkäisevälle vaikutukselle toimii itse asiassa poliisin resursoinnin ja eläinsuojeluasioiden osaamisen sekä priorisoinnin puutteet sekä näiden myötä eläinsuojeluasioiden ajoittain hyvinkin vähäinen valikoituminen esitutkintaan tai eteneminen syyttäjälle. Joissakin poliisi-piireissä eläinsuojelurikosten tutkintaan on tietoisesti haluttu ja kyetty panostamaan enemmän, joten alueelliset erot saattavat sen myötä olla merkittäviä. Poliisin merkitys kiinnijäämisriskille ja rankaisemisen todennäköisyydelle on ohitettu arviomuistiossa täysin, mikä saattaa johtua mahdollisesti erilaisesta painopisteestä. Sitä ei kuitenkaan Ruokaviraston näkemyksen mukaan tule unohtaa suunniteltaessa käytännön toimia tilanteen parantamiseksi.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto
Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Pvm/Datum/Date 9.7.2025 Dnro/Dnr/DNo 3848/00.00.04/2025

Ruokavirasto pitää erittäin huolestuttavana mm. arviomuistion sivulta 53 ilmenevää tosiasiaa, että eläintenpitokielto on tähän mennessä määrätty ainoastaan noin 50–60 %:ssa tapauksista, joissa vastaajan syyksi on ylipäättään luettu eläinsuojelurikos. Erityisen huolestuttavana Ruokavirasto pitää sivulla 55–60 läpikäydyistä oikeustapauksista ilmeneviä tilanteita, joissa selkeissäkin eläinten hyvinvoinnista tai kärsimyksestä piittaamattomuuden tai tarkoituksellisen vahingoittamisen tilanteissa tuomitaan ainoastaan sakkoja, eikä eläintenpitokieltä aina edes syyttäjän toimesta vaadita. Huolestuttavana voidaan pitää myös sitä, että vakavissakin tapauksissa määrätty eläintenpitokiellot saattavat olla hyvinkin lyhyitä, vuodesta neljään vuoden mittaisia.

Arviomuistion sivuilla 68–69 esitetyistä vaihtoehtoisista tavoista säätää eläintenpitokieltoon määräämisestä Ruokavirasto pitää parempana ensimmäistä eli ankarampaa vaihtoehtoa, jonka mukaan törkeään eläinsuojelurikokseen syyllistynyt tulisi aina määrätä eläintenpitokieltoon ilman nykyisen kaltaista poikkeusmahdollisuutta. Saman vaihtoehdon mukaan lisäksi perusmuotoiseen eläinsuojelurikokseen syyllistynyt tulisi määrätä eläintenpitokieltoon, ellei kiellon määräämättä jättämiselle olisi erityisen painavia syitä. Kiellon määräämättä jättämisen tulisi Ruokaviraston näkemyksen mukaan perusmuotoiseen eläinsuojelurikokseenkin syyllistymisen tilanteissa olla poikkeus, joka tulisi aina erikseen perustella. Tätä voidaan pitää oikeasuhtaisena sääntelynä huomioiden jo perusmuotoisen eläinsuojelurikoksen vakavuuden rikoslain (39/1889) 17 luvun 14 §:n tunnusmerkistön mukaisesti.

Ruokavirasto pitää erittäin hyvänä ajatuksena arviomuistion sivuilla 70–71 hyvin perusteltuja pohdintoja siitä, että määräaikaisen eläintenpitokiellon vähimmäiskestoksi voitaisiin säätää 3 vuotta. Myös vähimmäiskeston porrastaminen siten, että törkeään eläinsuojelurikokseen syyllistymisen tapauksessa vähimmäiskesto voisi olla 5 vuotta, on erittäin kannatettava. Tällaisista vähimmäiskestoista säätämällä voidaan olettaa olevan oikeansuuntainen tuomiokäytäntöä ohjaava vaikutus.

Arviomuistio pitää sivulla 75 oikein mitoitettuna rangaistusasteikkona eläintenpitokiellon rikkomisesta sakkoa tai enintään kuuden kuukauden vankeutta. Tältä osin vertailukohtana käytetään lähestymiskiellosta säädettyä enimmäisrangaistusta, joka on yksi vuosi vankeutta. Huomioon ottaen mm. eläimen kyyttömyyden paeta tai puolustaa itseään mahdollisen hyvinvointia vaarantavan uhan edessä, Ruokavirasto pitää oikeasuhtaisempana enimmäisrangaistuksena eläintenpitokiellon rikkomisesta 2 vuoden vankeusrangaistusta. Sen lisäksi, että

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto
Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Pvm/Datum/Date
9.7.2025

Dnro/Dnr/DNo
3848/00.00.04/2025

selkeästi minimiä pidemmällä vankeusuhalla saattaa käytännössä olla jonkin verran ennalta estävää vaikutusta, mahdollistaisi se tarpeen mukaan myös eläintenpitokiellon rikkomisen tai kiellosta piittaamattomuuden vakavuuden huomioimisen rangaistusta mitattaessa. Myös Ruotsissa enimmäisrangaistuksen osalta on päädytty kahteen vuoteen, kuten arviomuistiosta ilmenee, joten tällaista pidempää vankeusuhkaa ei voida pitää poikkeuksellisenä.

Asia, johon arviomuistiosta ei näytetä otettavan kantaa, on eläintenpitokiellon mahdollinen määrääminen tuomioistuimen omasta aloitteesta. Arviomuistiosta käydään läpi mm. oikeusvarmuuteen ja mahdolliseen vaatimukseen vastaamiseen valmistautumiseen liittyviä tarpeita perusteena sille, että eläintenpitokielto voidaan määrätä ainoastaan syyttäjän vaatimuksesta. Kuten osasta arviomuistioon valikoituneita oikeustapauksiakin käy ilmi, syyttäjä ei aina vakavissakaan tapauksissa syystä tai toisesta tule eläintenpitokieltoa vaatineeksi. Tätä voidaan pitää hyvin vakavana puutteena, sillä muutoksenhaku syyttäjän mahdollisen virheen vuoksi lienee hyvin epätodennäköistä. Mikäli tuomioistuimelta viedään mahdollisuus itsenäisesti arvioida eläintenpitokiellon tarpeellisuutta, jota sillä ei tosin nykyisinkään ole, katsoo Ruokavirasto sen heikentävän tuomioistuinten tuomiovallan autonomiaa. Ruokavirasto katsoo, että tuomioistuimen tulisi aina voida määrätä eläintenpitokielto myös ilman syyttäjän esittämää vaatimusta. Mikäli ja toivottavasti kun eläintenpitokiellon määräämisestä tullaan säättämään velvoittavammin ja siitä tulee entistä useammin lähtökohtainen seuraamus, voidaan sen ennakointi Ruokaviraston näkemyksen mukaan jättää puolustuksen lähtökohtaiseksi tehtäväksi seuraamuskannanoton yhteydessä, vaikka sitä ei olisi syyttäjän toimesta vaadittukaan.

Yksikönjohtaja

Jaana Mikkola

Juristi

Marianne Kajander

Jakelu oikeusministeriö sähköpostitse

Tiedoksi maa- ja metsätalousministeriö sähköpostitse

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har satts upp och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Yksikönjohtaja JAANA MIKKOLA
Hyväksytty 9.7.2025

Juristi MARIANNE KAJANDER
Esitelty 9.7.2025

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO

Puh. 029 530 0400 (vaihde)

ruokavirasto.fi

Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET

Tfn 029 530 0400 (växel)

livsmedelsverket.fi

FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND

Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)

foodauthority.fi

Business ID: 2911686-7